

§ 9

Dnr KS285-10 265

Stadssjöns naturreservat

Utdrag till:
Miljö- och bygg-
nämnden

Bakgrund

Hovran är sedan lång tid tillbaka känt som en av mellansveriges viktigaste rast- och häckningslokal för fåglar. Hedemora kommun har därför beslutat att bilda ett naturreservat runt Stadssjön. Kommunen har tittat på olika avgränsningar och förslag till reservatsgränser innefattar endast kommunägd mark (Se bilaga 1). Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Stadssjöns naturreservat
Kommun	Hedemora
Län	Dalarna
NVR-ID	2023149
Natura 2000-beteckning	SE060256
Lägesbeskrivning	Strax öster om Hedemora vid Dalälven och sjön Hovran
Församling/socken	Hedemora församling/Hedemora socken
Terrängkartan	12G NV
Fastighetskartan	12G 6C och 12G 7C
Naturgeografisk region	Skogslandskapet norr om norrlandsgränsen
Kulturgeografisk region	Södra norrlands och norra svealands kust- och odlingsbygder
Fastigheter	Hedemora 2:13, 2:18, 2:27, 2:48, 2:49, 6:1, S:2
Nyttjanderätt	Brunna-Nibble Viltvårdsområde
Area	50 hektar
Förvaltare	Hedemora kommun

Syftet med reservatet

Enligt miljöbalkens 7 kapitel 4§ kan kommunen förklara ett område som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Alla dessa syften stämmer väl överens med instiftandet av Stadssjöns naturreservat.

Områdets värdefulla naturmiljöer utgörs av alluviala lövskogar nordliga boreala alluviala ängar, naturligt eutrofa sjöar med nate- eller dybladsvegetation samt alluviala lövskogar som tidvis översvämmas. Även för livsmiljöerna typiska arter ska gynnas av reservatets skötsel. Strukturer och funktioner som gamla grova träd, död ved, vattenståndsfluktuationer, välhävdade gräsmarker ska finnas för att ovan angivna syfte ska kunna uppfyllas. Genom att delar av de igenväxta älvängarna restaureras gynnas det rika och för Hovranområdet typiska Forts

Exp 0218

§ 9, forts.

fågellivet. På så vis gynnas den biologiska mångfalden.

Ytterligare ett viktigt syfte med reservatet är att erbjuda allmänheten ett område för rekreation och naturupplevelse. För detta ändamål ska bla. en vandringsled och informationstavlor iordningsställas.

Skäl för beslut/Prioriterade bevarande värden

Stadssjöns naturreservat är 50 hektar och utgörs av Stadssjön och den mosaik av öppen älväng och lövskog som omger sjön. Stora delar av lövskogen har fått utvecklas fritt och uppvisar därför idag höga naturvärden. Det är i första hand närvaron av grova lövträd och död ved som gör skogen till en lämplig biotop för många arter. Vedsvampar, insekter och flera fågelarter är beroende av den här typen av skog och det är därför ytterst viktigt att skydda de spillror av orörd lövskog som fortfarande finns kvar i landskapet.

Även reservatets öppna marker hyser höga naturvärden, sett både till florans och till faunan. Fin starrvegetation återfinns i dessa delar och biotopen är mycket viktig för rastande och häckande fåglar. I Sverige har arealen hävdad naturlig gräsmark de senaste 100 åren minskat så att endast ca 10 % återstår. Eftersom många växt- och djurarter, i synnerhet fåglar, är knutna till just den här typen av marker är dessa arters existens beroende av att biotopen bevaras och att arealen helst ökar.

Ytterligare skäl till reservatsbildning är att Stadssjöns naturreservat ger kommunens innevånare och besökare goda möjligheter till rekreation och naturupplevelser. Vandringsleden sträcker sig genom de olika naturtyperna och visar väl den variation av växt- och djursamhällen som finns inom reservatet. Reservatets vandringsled är tänkt att sammanlänkas med leden som finns i det intilliggande statliga naturreservatet, Lilla älvgången. Efter färdigställandet av Broåleden, som binder samman Hedemora stad med Lilla älvgången, kommer det vara möjligt att på trevlig naturstig promenera från centrala Hedemora ända till Stadssjöns naturreservat. Det stadsnära läget gör också att skolorna i Hedemora kan bedriva undervisning i reservatet. Reservatets huvudentré är belägen nordväst om området, se bilaga 1. I närheten till entrén planeras en parkeringsplats, dess placering ännu inte fastställd.

Förutom att Stadssjöns naturreservat utgör ett Natura 2000-område så ingår det i Hovranområdet. Hovranområdet ligger inom Grådö-Hamreområdet som är av riksintresse för kulturminnesvård och delar av Hovranområdet har dessutom klassats som riksintresse för naturvård

Forts.

§ 9, forts.

enligt naturresurslagen. Hovranområdet är inte bara en av regionens finaste fågellokaler, utan har även värden som anses vara av internationell betydelse. Sverige är anslutet till Ramsarkonventionen (även benämnt Convention of Wetlands), vars syfte är att bevara våtmarker och de värden som är knutna till dessa. Detta skall ske bla. genom bildandet av naturreservat. Som ett led i arbetet med konventionen har en lista med de värdefullaste områdena upprättats. I Sverige finns idag 51 våtmarksområden som förts upp på Ramsarlistan, varav Hovranområdet är ett av dem.

Motiv till skyddsform

På grund av områdets höga naturvärden, kulturhistoriska värden samt värden för friluftslivet och behov av långsiktigt skydd och skötsel bedömer kommunen att ett förordnande som naturreservat ger de bästa förutsättningarna att bevara området.

Miljömål

Beslutet överensstämmer med miljö kvalitetsmålen *ett rikt odlingslandskap, levande skogar, myllrande våtmarker, ett rikt djur- och växtliv samt god bebyggd miljö.*

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Förutsättningarna för att bevara och utveckla värdena i reservat anses vara goda om området sköts enligt de riktlinjer som ges i skötselplanen. Tillgängligheten och möjligheten till friluftsliv bedöms inte störa djurlivet i någon större utsträckning och medför endast ringa slitage på området.

Vid en intresseprövning mot enskilda intressen som kommunen har gjort enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, bedöms att de inskränkningar som föreslås i enskilds rätt att använda mark eller vatten, inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Kommunen finner i enlighet med 3 kap. 6 § miljöbalken och 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden mm. att beslut om att avsätta området som naturreservat är väl förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver kommunen följande.

forts

§ 9, forts.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom reservatet:

- A1. uppföra byggnad eller anläggning på såväl mark som i vatten såsom vallar, bryggor, luft- eller markledning
- A2. anlägga väg, anordna upplag, borra, gräva, schakta, uppfylla, tippa, dika, dämna, eller lägga igen diken. Se undantag från A2 nedan.
- A3. utföra skogsvårdsåtgärder eller ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
- A4. framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande
- A5. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalka eller gödsla mark eller vatten
- A6. kultivera ängar och naturbetesmarker
- A7. odla energigrödor

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel. Undantaget från A2 är Hamreån som tillåts dikas och rensas för att inte jordbruksmark ska översvämmas och bli obrukbar.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt skall tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

- B1. utmärkning av reservatet,
- B2. anläggande av parkeringsplats och vandringsleder samt uppsättning av informationstavlor,
- B3. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden,
- B4. Åtgärder som är nödvändiga för reservatets restaurering och skötsel, t ex gallring, röjning, fräsning, slåtter och betesdrift.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordning i övrigt inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

- C1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
 - C2. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.
 - C3. uppsätta tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.
- forts

§ 9, forts.

- C4. utan kommunens tillstånd anordna lägerverksamhet.
- C5. utan kommunens tillstånd anordna tävlingar.
- C6. medföra okopplad hund eller annat lösgående husdjur.
- C7. tälta
- C8. göra upp öppen eld på annan plats än särskilt iordningsställd plats som är markerad med skylt.
- C9. skada, plocka eller samla in växter eller växtdelar. Plockning av bär och matsvamp för eget behov är dock tillåtet.

D. Föreskrifterna i A-C skall inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå reservatets syfte.

Andra föreskrifter som gäller för området

Området ingår i Natura 2000-området Stadssjön som har en egen bevarandeplan vilken reglerar markanvändningen. Detta för med sig förpliktelser för markägare och verksamhetsutövare. Märk att skiftena Hedemora 2:27 (skifte 1) samt del av Hedemora 6:1 (skifte 47) exkluderas naturreservatet men ingår fortfarande i Natura 2000-området.

Kommunen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna, gäller även andra lagar, föreskrifter och förordningar för området.

Ekonomi och ansvar

Serviceförvaltningen har budgeterat för kostnader för iordningställande och underhåll av reservatet under verksamheten för skogsskötsel. För iordningställande av reservatet kan också bidrag sökas från Naturvårdsverket, Länsstyrelsen och EU.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer kommunen bifogad skötselplan (bilaga 2).

Synpunkter och process

Alla sakägare, intresseföreningar och berörda myndigheter hade under tiden 13 augusti - 10 september 2010 tillfälle att kontakta kommunen för utbyte av synpunkter och närmare information. Skriftliga synpunkter skulle vara inlämnade senast den 10 september.

Några yttranden inkom och har föranlett följande förändringar:

- Hamreån behöver dikas och rensas för att inte jordbruksmark ska översvämmas och bli obrukbar. Detta tillåts i reservatet.
- Förbudet på fågeljakt tas bort från föreskrifterna då inte ett förbud mot fågeljakt inte är väsentligt för reservatets syfte. Jakten regleras i Jaktlagen.

forts

§ 9, forts.

- Föreskriften om jakt med drivande hund tas bort från bestämmelserna eftersom detta regleras av Jaktlagen.

För samtliga yttranden se bilaga 4: samrådsredogörelse.

Beredning

2010, 10 november, MBN, återremiss med önskemål om information angående budget och skötsel

2010, 13 augusti - 10 september, samråd

2010, skifte 1 i fastigheten Hedemora 2:27 och del av skifte 47 av fastighet Hedemora 6:1 exkluderas reservatet då de är för små för att utveckla biologisk mångfald.

2006, Peter Sennblad, Firma småskog, anlitas för att förbereda reservatsbildandet.

2004, Naturvårdsverket betalar ut ett statsbidrag.

1996, Miljökontoret håller ett första informationsmöte.

1996, Fastighetskonsulten Svefa anlitas för att sköta kontakten med markägarna

1996, Tekniska nämnden får i uppdrag av KSAU att sköta markaffärerna.

1996, ansökan om bidrag för markinlösen hos Naturvårdsverket.

1993, fråga från Länsstyrelsen om att åstadkomma skydd för Stadssjön.

Miljö- och byggnämnden den 8 december 2010, § 121

Kommunstyrelsens strategiutskott den 17 januari 2011, § 6

Kommunstyrelsen har beslutat att befintlig entré och parkering ska användas. Dialog med markägarna ska ske före kommunfullmäktiges sammanträde.

Kommunstyrelsen rekommenderar att texten i beskrivningen av syftet skrivs på ett språk som gemene man kan förstå.

Beredning

Kommunstyrelsens strategiutskott den 17 januari 2011, § 6

Kommunstyrelsen den 1 februari 2011, § 29

Yrkanden

Ulf Hansson (S), Karl-Erik Pettersson (MP) och Owe Ahlinder (C) yrkar bifall till förslaget.

Forts

§ 9, forts

Kommunfullmäktiges beslut:

1. Kommunfullmäktige antar förslaget om reservatsbildning, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808). Område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, förklaras som naturreservat. Reservatets slutliga gränser utmärks i fält.
2. Reservatet namn skall vara *Stadssjöns naturreservat*.